

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 144/23

Λουξεμβούργο, 21 Σεπτεμβρίου 2023

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-164/22 | Juan

Η αρχή της απαγόρευσης επιβολής διπλής ποινής δεν αντιτίθεται καταρχήν στην εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης κατά του υπευθύνου ενός συστήματος πυραμίδας που συνιστούσε απάτη και εφαρμόσθηκε στην Ισπανία και την Πορτογαλία

Οι πράξεις επί των οποίων στηρίχθηκαν οι καταδικαστικές αποφάσεις εις βάρος του υπευθύνου στην Ισπανία και την Πορτογαλία δεν φαίνεται εν προκειμένω να ταυτίζονται

Ένας Ισπανός υπήκοος ήταν, από τα τέλη Μαΐου του 2001, πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου πορτογαλικής εταιρίας ελεγχόμενης εξ ολοκλήρου από ισπανική εταιρία, με πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου, από τα τέλη Ιανουαρίου του 2001, τον ίδιο. Η κύρια δραστηριότητα των δύο εταιριών ήταν η ίδια: η διάθεση στο εμπόριο επενδυτικών προϊόντων η οποία υπέκρυπτε ένα σύστημα πυραμίδας που συνιστούσε απάτη. Η μαζική προσχώρηση ιδιωτών σε αυτά τα επενδυτικά προϊόντα έδωσε τη δυνατότητα στην πορτογαλική εταιρία να αναπτυχθεί και να επεκταθεί σε εξαιρετικό βαθμό. Κατόπιν παρέμβασης των ισπανικών δικαστικών αρχών την άνοιξη του 2006 και, εν συνεχεία, των πορτογαλικών δικαστικών αρχών, οι εταιρίες έπαυσαν τις δραστηριότητές τους, με αποτέλεσμα οι επενδυτές να υποστούν σημαντικές οικονομικές ζημιές.

Ο συγκεκριμένος Ισπανός υπήκοος εκτίει στην Ισπανία ποινή φυλάκισης ένδεκα ετών και δέκα μηνών για διακεκριμένη απάτη και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ποινή στην οποία καταδικάσθηκε με απόφαση του 2018 που κατέστη αμετάκλητη το 2020. Καταδικάσθηκε επίσης στην Πορτογαλία σε ποινή φυλάκισης έξι ετών και έξι μηνών για διακεκριμένη απάτη. Κατόπιν αυτού, εκδόθηκε σε βάρος του ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (στο εξής: ΕΕΣ) στην Πορτογαλία προς εκτέλεση της εν λόγω ποινής, το οποίο διαβιβάσθηκε στις αρμόδιες ισπανικές αρχές.

Τον Δεκέμβριο του 2021, το Audiencia Nacional (ανώτερο ειδικό δικαστήριο, Ισπανία) αρνήθηκε την εκτέλεση του ΕΕΣ με την αιτιολογία ότι ο εκζητούμενος ήταν Ισπανός υπήκοος, αποφάσισε όμως την εκτέλεση στην Ισπανία της επιβληθείσας στην Πορτογαλία ποινής.

Ο εκζητούμενος, ο οποίος άσκησε έφεση κατά της εν λόγω διάταξης, υποστηρίζει ότι ούτε το ΕΕΣ ούτε η πορτογαλική απόφαση μπορούν να εκτελεσθούν: θεωρεί ότι οι πράξεις που οδήγησαν στην έκδοση της ισπανικής απόφασης είναι οι ίδιες με εκείνες που αποτέλεσαν αντικείμενο της πορτογαλικής απόφασης. Επομένως, προβάλλει παραβίαση της αρχής *ne bis in idem*. Κατά την εν λόγω αρχή, την οποία κατοχυρώνει, μεταξύ άλλων, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ουδείς μπορεί να διωχθεί ή να τιμωρηθεί ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινή πράξη.

Επιληφθέν της αίτησης προδικαστικής απόφασης την οποία υπέβαλε το Audiencia Nacional (ανώτερο ειδικό

δικαστήριο), το Δικαστήριο, με τη σημερινή απόφασή του, υπενθυμίζει ότι η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ¹ προβλέπει έναν λόγο υποχρεωτικής μη εκτελέσεως ο οποίος απηχεί την αρχή *ne bis in idem* με σκοπό να αποτραπεί το ενδεχόμενο να υποβληθεί εκ νέου ένα πρόσωπο σε ποινική δίωξη ή ποινική δίκη για τις ίδιες πράξεις.

Ως εκ τούτου, **η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο αντιτίθεται στην εκτέλεση ΕΕΣ** εκδοθέντος από κράτος μέλος (εν προκειμένω, την Πορτογαλία), **σε περίπτωση κατά την οποία** ο εκζητούμενος έχει ήδη δικασθεί με έκδοση αμετάκλητης απόφασης σε άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, στην Ισπανία) και εκτίει εκεί ποινή φυλάκισης για την αξιόποινη πράξη που διαπιστώθηκε με την απόφαση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω πρόσωπο διώκεται για **τις ίδιες πράξεις** στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος.

Όσον αφορά την τελευταία αυτή προϋπόθεση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι **η αρχή *ne bis in idem* έχει εφαρμογή μόνον όταν τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά είναι τα ίδια**. Ως εκ τούτου, πρέπει να υφίσταται ένα σύνολο συγκεκριμένων περιστάσεων που απορρέουν από γεγονότα τα οποία είναι, κατ' ουσίαν, τα ίδια, δεδομένου ότι αφορούν τον ίδιο παραβάτη και συνδέονται μεταξύ τους άρρηκτα στον χρόνο και στον χώρο. Αντιθέτως, δεν ασκεί επιρροή, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη «ίδιων πράξεων», ο νομικός χαρακτηρισμός των επίμαχων αξιόποινων πράξεων σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως (εν προκειμένω, της Ισπανίας).

Μολονότι εναπόκειται στο Audiencia Nacional (ανώτερο ειδικό δικαστήριο) να κρίνει αν υφίσταται, εν προκειμένω, ταυτότητα πράξεων, το Δικαστήριο του παρέχει στοιχεία ερμηνείας προς τον σκοπό αυτό.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο εκζητούμενος διέπραξε απάτες και στην Πορτογαλία όπως στην Ισπανία. Μολονότι το *modus operandi* ήταν το ίδιο, εντούτοις οι δραστηριότητες ασκήθηκαν μέσω διαφορετικών νομικών προσώπων. Περαιτέρω, η διάπραξη απατών συνεχίσθηκε στην Πορτογαλία μετά την κίνηση διαδικασίας έρευνας και την παύση της δραστηριότητας στην Ισπανία. Εξάλλου, το Audiencia Nacional (ανώτερο ειδικό δικαστήριο) διευκρίνισε ότι η ισπανική απόφαση αφορά απάτες διαπραχθείσες στην Ισπανία εις βάρος κατοίκων του εν λόγω κράτους μέλους, ενώ η πορτογαλική απόφαση αφορά απάτες διαπραχθείσες στην Πορτογαλία εις βάρος κατοίκων του κράτους αυτού.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο καταλήγει ότι, υπό την επιφύλαξη της επαληθεύσεως από το Audiencia Nacional (ανώτερο ειδικό δικαστήριο), **οι πράξεις τις οποίες αφορούν η ισπανική και η πορτογαλική απόφαση δεν είναι ίδιες**.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) και, ενδεχομένως, η σύνοψη της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Ευαγγελία Λύκου ☎ (+352) 4303 2077

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

¹ Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24).

Ακολουθήστε μας!

